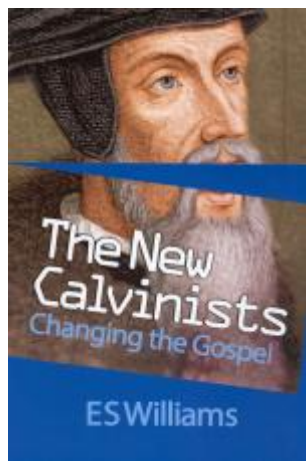

Kdo jsou novokalvinisté?

Kalvinismus je považován za druhou nejvýznamnější protestantskou konfesi. Vychází z kánonů Dordrechtské synody, které vešly ve známost jako tzv. „pětibodový kalvinismus“ a navazuje na Kalvínovo učení o predestinaci, kdy Bůh před stvořením světa vyvolil skupinu lidí ke spáse a druhou k záhubě. Calvinismus byl zastáván puritány při osídlování USA, než byl vystřídán arminianismem, vycházejícím z metodismu. Nyní se v USA vzedmula mezi mladými lidmi nová vlna kalvinismu. Její stoupenci jsou často přesvědčeni, že kalvinismus je jediným relevantním vyjádřením evangelia a mezi evangelikály dochází k rozdělení.

Nový kalvinismus

Pojem „nový kalvinismus“, případně „novokalvinismus“, se poprvé objevil v roce 2008 v knize Collina Hansena „[Mladí, neklidní a reformovaní](#)“, kde představil vlnu mladých křesťanů, kteří se zhlédli v reformované teologii[1].

Hnutí je tvořeno obvykle mladými lidmi, kteří se hlásí k puritánskému dědictví USA, resp. k pionýrům první vlny tzv. Velkého amerického probuzení, mezi jejíž čelné představitele patřili reformovaný filozof Johnatan Edwards a reformovaný metodista John Whitfield, oba nadaní orátoři a evangelisté. Razanci novokalvinismu lze přirovnat k nástupu charismatického hnutí z druhé poloviny minulého století. V popředí stojí kazatelé jako John Piper, Mark Driscoll nebo Timothy Keller, kteří v roce 2005 založili [The Gospel Coalition](#), což je skupina pastorů a církví reformované tradice, která chce skrze evangelium Ježíše Krista vychovávat učedníky a podporovat biblickou pravdu jako základ církevní praxe[2].

Podhoubí hnutí vytvořili reformovaní teologové, kteří by se za novokalvinisty zřejmě sami neoznačili, a k nimž patří Robert C. Sproul (1939-2017), James M Boice (1938-2000) a žijící současníci John F. MacArthur nebo Michael S Horton[3]. Tito teologové kritizovali řadu fenoménů z přelomu století, které frustrovaly celou řadu konzervativních evangelikálů, a svou kritikou vytvořili základnu k vzestupu nového hnutí. Jednalo se zaprvé o vzestup [hnutí církevního růstu](#), které podle nich sekularizovalo církve implementací nástrojů marketingu[4]. Zadruhé ekumenismu, který kulminoval ekumenickým prohlášením „[Katolíci a evangelikálové společně](#) do nového tisíciletí“, které se v zájmu evangelizace snažilo marginalizovat odvěké teologické rozdíly mezi protestanty a katolíky[5]. A zatřetí charismatické hnutí, které se manifestovalo v tzv. [Torontského požehnání](#), které se zejména skrze probuzení ve floridském městě Pensacola infiltrovalo mezi americké evangelikály[6]. Ačkoliv tyto iniciativy nezřídka zaslibovaly novou vlnu Velkého amerického probuzení, postupem času se ukázalo, že křesťanství v USA stagnuje a členů církví ubývá[7]. Na tyto fenomény v průběhu času

reagovala například „[Cambridgeská deklarace](#)“, v níž se angažovali zejména Horton a Boice[8], a konference „[Cizí oheň](#)“, kterou uspořádal MacArthur[9].

V České republice existují v současnosti dvě centra, která navazují na novodobý americký kalvinismus. První centrum tvoří zejména tři nezávislé kalvinistické sbory v Praze, Kladně a Ústí nad Labem, shromážděné okolo časopisu Zápas o duši a vydavatelství Poutníková četba. Druhým centrem jsou donedávna baptistické sbory shromážděné okolo Českého biblického institutu v Kroměříži, provozující nakladatelství Didasco. Jedná se o sbory v Kroměříži, Kuřimi a sbor v Lovosicích, který je zatím součástí Bratrské jednoty baptistů (dále jen BJB). Obě větve spojují každoroční „zimní konference“, které se pořádají od roku 2010. Ze Slovenska se těchto konferencí aktivně účastní křesťané z kalvinistického sboru Nezávislé křesťanské zhromáždění, spojeným s vydavatelstvím Ordo salutis v Bratislavě a dále ze sboru Soli Deo Gloria v Žilině.

Zakladatelem časopisu Zápas o duši je reemigrant Pavel Steiger. Ten se svojí ženou po okupaci sovětskými vojsky emigroval do USA, kde se stal křesťanem a začal navštěvovat kalvinistický sbor Johna MacArthura. Aby přinesl zvěst evangelia dalším emigrantům, prodal vůz a za utržené peníze vydal knihu Zápas o duši. Kromě vlastního svědectví byla kniha sepsána v duchu arminianismu a dispenzacionalismu, jelikož autor uvěřil pod vlivem známé knihy Hala Lindseyho „The Late, Great Planet Earth“. Steiger později začíná v USA spolupracovat s rozhlasovým vysíláním TWR se sídlem v Monte Carlu a HCJB v Ekvádoru. V této době vzniká i zárodek časopisu Zápas o duši, což byl nejprve samizdat, tajně zasílaný do Československa, prostřednictvím kterého Steiger komunikoval se svými posluchači. V roce 1990 pak Steigerovi přijíždí do Československa. Okolo roku 1985 Steiger začíná mít pochybnost ohledně stěžejního konceptu dispenzacionalismu a na základě četby Sproulových knih přistoupil nejprve k amilénialismu a později, okolo roku 1995, se přiklání ke kalvinismu. Svoji konverzi sděluje čtenářům v roce 1999 a náklad časopisu se díky nové orientaci snížil z celkového počtu 10 000 na 4 500 Čechách a 1 200 na Slovensku. V listopadu 2005 pak z technických důvodů vychází poslední číslo ve slovenštině[10].

V roce 2001 přijíždí do České republiky americký misionář z MacArthurova sboru [Lance Roberts](#), který se posléze při sboru BJB v Kroměříži podílí na založení pobočky The Master's Academy International (dále jen TMAI), pod názvem [Český biblický institut](#), jehož se stal [děkanem](#)[11]. Jedná se o síť škol, kterou původně založil John F. MacArthur a která se od roku 1991 orientuje na zahraniční misii, která zahrnuje [země východní Evropy](#), počínaje Ukrajinou[12]. Cílem těchto škol je výcvik vedoucích církevních pracovníků. Při kroměřížském sboru vzniká i vydavatelství Didasco, které vydává MacArthurovy knihy a jehož se Robetrts stává ředitelem. Jedním z učitelů je i kazatel kalvinistického baptistického sboru v Kuřimi, Radek Kolařík, který je i aktivním účastníkem zimních konferencí Zápasu o duši[13]. Dalším z učitelů je Američan Marcus Denny, který slouží jako prozatímní pastor kalvinistického sboru v Kladně, který je spojen se Zápasem o duši. Teologickou profilací školy je i tzv. „biblický separatismus“, který spočívá v oddělení se od veškerého náboženského odpadlictví[14].

Věrouka kalvinismu

Kalvinismus má původ v počátcích Holandské reformované církvi. Vznikl jako odezva na vystoupení holandského teologa Jakub Arminia (1560 – 1609), který studoval u Theodora Bezy (1519 – 1605), blízkého spolupracovníka Jana Kalvína (1509–1564). Arminius se ve svých stanoviscích snažil zmírnit Kalvínovo učení o dvojím předurčení, kdy Bůh předem dal dvě skupiny lidí: jednu ke spáse a druhou k ztracení. Arminius odpověděl teorií o předzvěděni, kdy Bůh rozhodl o spasení určitých konkrétních jednotlivců, protože předem věděl o tom, že uvěří a vytrvají až do konce. Arminiovi stoupenci poté v roce 1610 sestavili protest proti Kalvínovu učení (Remonstraci), ve které bylo formulováno pět základních bodů: 1. Lidé nemohou sami ze sebe udělat nic dobrého. 2. Před

založením světa se Bůh rozhodl zachránit každého, kdo se svobodně rozhodne uvěřit v Ježíše Krista. 3. Ježíš zemřel za každého, ale jeho smrt zachrání jen věřící. 4. Lidé mohou Boží úmysl odmítnout. 5. Písmo jasně neříká, zda může křesťan spasení ztratit. Těmito závěry se zabývala Dordrechtská synoda (zasedala v letech 1618-1619), které se zúčastnili reformovaní teologové z osmi zemí. Stoupenci Remonstrace nebyli přizváni jako účastníci, ale jako obžalovaní, a proto se odmítli účastnit. Arminianismus je tak již od počátků mezi kalvinisty často chápán jako odsouzeníhodné učení[15].

Závěry synody jsou známy jako tzv. „pětibodový kalvinismus“, který je znám pod akronymem TULIP a znamená: T (total depravity) – úplná zkaženost, U (unconditional election) – nepodmíněné vyvolení, L (limited atonement) – omezené vykoupení či smíření, I (irresistible grace) – neodolatelná milost, P (perseverance of saints) – vytrvalost svatých. Jinými slovy člověk je od doby Adamova pásu úplně zkažen, neschopen čehokoliv dobrého. Bůh se již před založením světa rozhodl, kdo bude spasen a kdo zatracen, a za své vyvolené dal svého Syna. Vyvolení nemohou Boží milost nikterak odmítnout a nemohou se od Boha ani odvrátit. Arminiovi stoupenci (arminiáni) byli následně exkomunikováni, hlavní představitelé byli perzekvováni a mnozí odešli do exilu.

Původní Kalvínovo učení ovlivnilo vznik v Helvétské konfese (1536), vzniklé ve Švýcarsku jako kompromis mezi učním Kalvína a Zwingliho. Závěry Dordrechtské synody se později projevy ve Westminsterském krédu (1647), které vzniklo mezi anglickými presbyteriány. Mnoho historiků a teologů, včetně reformovaných, uvádí, že Kalvín nemusel být nutně „kalvinistou“ v plné shodě s reformovanou teologií, a že nový kalvinismus není zcela ve shodě s těmito historickými krédy[16].

Avšak arminiáni nebyli prvními kritiky kalvinismu. Kalvínovo učení bylo v podstatě kompletně zavrženo i na Tridentském koncilu (1545), v němž se římskokatolická církev vyrovnávala s učním reformace[17]. Luteráni později reagovali na kalvinismus ve Formulí svornosti z roku 1577, kde se v článku „O věčném Božím předzvěděním a vyvolení“ uvádí i falešné učení, kam zařazují: „1. Učení, že Bůh nechce, aby všichni lidé činili pokání a věřili evangelium. 2. Také, že když nás Bůh k sobě volá, nechce opravdu, aby všichni lidé přišli k Němu. 3. Také, že Bůh nechce, aby byl každý spasen, ale že některé bez ohledu na jejich hříchy, jen podle své rady, předsevzetí a vůle určuje na zatracení, aby nemohli být spasení. Toto všechno jsou rouhavé, pohoršlivé, falešné učení, což připravuje křesťany o veškerou útěchu, kterou mají ve svatém evangelium a v přijímání svátostí; proto se nemají trpět v Božích církvích“[18].

Šíření kalvinismu

Po institucionalizaci kalvinismu jako teologického systému došlo k jeho rozšíření do celého světa. Nejprve do Evropy a po osídlování USA se kalvinismus ujal i zde. Jsou to rovněž USA, kde od 20. století docházelo k jeho radikalizaci.

Již v roce 1620 vypuká náboženská válka mezi katolíky a protestanty na území Svaté říše římské, která v roce 1648 skončila Westfálským mírem. Zde byl vedle katolicismu a luteránství kalvinismus uznán jako třetí povolená konfese. Nicméně stále docházelo k uplatňování zákona „Cuius regio, eius religio“, a proto byli kalvinisté v katolických zemích pronásledováni. V protestantské Anglii se ke kalvinismu hlásili baptisté, kteří pro své učení o „neomezeném smíření“ byli označeni jako „obecní“. Později vznikli i „dílčí“ baptisté, kteří se podrželi doktríny „omezeného smíření“. Ve Skotsku se kalvinismus rozšířil díky působením Kalvínova žáka Johna Knoxe (1515-1572). Ve Francii, Kalvínově rodné zemi, se ke kalvinismu hlásili tzv. hugenoti, kteří byli o tzv. Bartolomějské noci v roce 1572 pod patronací krále Karla IX terčem pogromu. V roce 1598 vyšel Nantský edikt, který hugenotům zaručoval omezená práva, ale po jeho odvolání v roce 1685 byl zbytek hugenotů donucen k emigraci poté, co Ludvík XIV. ediktem z Fontainebleau postavil hugenoty zcela mimo zákon. Kalvinismus se dále šířil do Švýcarska, Německa, Uher a v Čechách ovlivnil i Jednotu bratrskou. Jeho vliv lze

vysledovat například v díle Jana Amose Komenského. Teprve v 80. letech 18. století, pod vládou Ludvíka XVI. ve Francii a Josefa II. ve Svaté říši římské, byly tolerovány protestantské konfese. K jejich úplnému zrovnoprávnění dochází až v roce 1848[19].

V USA se dostalo reminiscence také arminianismu, a to v díle anglikánského kněze a zakladatele metodismu Johna Wesleyho (1703 – 1791), který toto učení rozpracoval a stal se jeho prominentním stoupencem. Wesleyánství se pak od 19. století stalo převládající pozicí v USA. Hlásí se k němu zejména metodisté a navazují na něj letniční a charismatické církve. Většina jižních baptistů jsou arminiány, přičemž někteří se drží učení o vytrvalosti svatých. Mnoho denominací, včetně anglikánů, zastává dílčí pohledy z obou perspektiv. Podobně je na tom například umírněná charismatická kongregace Calvary Chappel[20].

V České republice se ke kalvinismu dnes explicitně nehlásí žádná z církví. Nicméně Českobratrská církev evangelická navazuje na [luterské](#) i [helvetské vyznání](#). Z reformovaného základu vychází i Církev bratrská (dříve Svobodná církev reformovaná). Na Slovensku se ke kalvinismu hlásí Reformovaná křesťanská církev na Slovensku, ke které se hlásí především členové maďarské národnosti.

Společenský přesah

Kalvínovo učení však – ostatně jako učení všech církevních reformátorů a význačných teologů – má i církevní přesah. Jan Kalvín, který po nuceném odchodu z Francie působil v Ženevě, zde vybudoval centralizovanou teokracii, která nabídla útočiště pronásledovaným protestantům zejména z Francie, ale i z jiných zemí Evropy. Podle Johna Knoxe, skotského reformátora, se jednalo o nejdokonalejší Kristovu školu, jaká byla na zemi od doby apoštolů. Přesto se církevní historikové obecně shodují v tom, že v uplatňování církevní moci státními prostředky Kalvín neváhal uplatnit i hrdelní trest pro kacíře. Uvádí se, že v Ženevě byl propracovaný systém špehů a udavačů. Jen během Kalvínova působení v Ženevě bylo popraveno okolo stovky lidí, z nich 34 byly ženy obviněné z čarování. Jen v letech 1542-1546 to bylo 58 lidí a 76 lidí bylo posláno do vyhnanství[21].

Podle některých pramenů však Kalvín svými úvahami a pozdější duchovní praxí položil základy pro občanské svobody projevu, tisku a vyznání, zákazu sebeobviňování, nezávislosti soudní moci a presumpce nevin. Leopold von Ranke proto mluví o Kalvínovi jako o faktickém zakladateli Ameriky a Max Weber v knize „Protestantská etika a duch kapitalismu“ uvádí, že kapitalismus se vyvinul z protestantských kořenů kalvinismu, zejm. důrazu na pracovitost, šetrnost, hospodárnost a preciznost. Pozdějším ustanovením svobodného politického a ekonomického uspořádání vznikla i myšlenka svobodného trhu a hospodářské konkurence, snažící se co nejlépe naplnit potřeby bližního[22]. Dá se přitom přesvědčivě doložit, že Rankeho i Weberovy úvahy jsou až extrapolací Kalvínových myšlenek, resp. jejich aplikací v novém prostředí amerického puritanismu, kde teprve došlo k odluce církve a státu.

Důrazy a specifika

Zdá se, že mladí křesťané se nyní, zejména po útlumu charismatického obživení, chtějí obrátit k teologii, která pro ně představuje návrat k puritánským počátkům americké protestantské kultury „otců poutníků“. Jejich kulturní puritanismus ovšem často nesdílejí. Někteří jsou ekumenicky otevření, při bohoslužbě používají moderní hudbu, mnozí věří v přetrvávání duchovních darů, jako jsou jazyky a prorocství. Další, jako Timothy Keller, využívají misijních nástrojů, majících původ v hnutí církevního růstu[23]. Předchůdci novokalvinismu jak Sproul nebo MacArthur jsou naopak konzervativními kalvinisty, kteří věří ve vymizení duchovních darů – cessationismus (dále jen ustanismus) a oba lze považovat za kritiky ekumenického hnutí. Vedou k oddělenosti od světské

kultury a světských způsobů, stejně jako od charismatického hnutí a římskokatolické církve. Obě skupiny nespojuje ani pohled na dílčí teologické rozdíly, jako je křest dětí, eschatologie nebo forma církevního zřízení. Jsou spojeni reformovaným učením, nahlíženým skrze „pětibodový kalvinismus“[\[24\]](#).

Nový kalvinismus, který nachází odezvu i v dalších zemích, rovněž navazuje na řadu učení, která jsou vnějšími pozorovateli chápána jako hyperkalvinismus. Například, že Bůh nenávidí nevyvolené hříšníky; že člověk nemá žádnou svobodnou vůli; že cílem evangelizace je především demonstrace soudu nad nevyvolenými; že zatracením nevyvolených se Bůh oslaví a nebe se dožaduje jejich soudu. Stejně tak, že vyvolení patří k Božímu lidu ještě před tím, než uvěřili a že vyvolení se proti své vůli znovuzrodí dříve, než na základě evangelia činí pokání[\[25\]](#). Někteří ovšem tvrdí, že se v mnohých případech jedná pouze o mýty, které kalvinisté zastávají domýšlením kalvinismu hlavně od 20. století, a které jsou v rozporu i se slavným reformovaným Westminsterským krédem[\[26\]](#).

Kontroverze

Kalvinisté jako R. C. Sproul nevidí kalvinismus jako jednu z křesťanských tradic, ale jako „jediné“ pravé evangelium. Rovněž americký teolog Roger Olson uvedl, že jako arminián nebyl z popudu známého kazatele svým studentem považován za křesťana[\[27\]](#). V kruzích takto exkluzivního uvažování proto bývá citován Spurgeon, který řekl, že „kalvinismus je evangelium a nic jiného. Nevěřím, že můžeme kázat evangelium, pokud nekážeme ospravedlnění vírou bez skutků, pokud nekážeme Boží svrchovanost v udělení Boží milosti, ani nekážeme evangelium, pokud nevyvyšujeme vyvolující, nezměnitelnou a účinnou Boží lásku“. MacArthur ovšem uvádí, že Spurgeon viděl arminiány jako Kristovy vojáky, pokud uznají doktrínu ospravedlnění vírou, princip „sola fide“, absolutní autoritu Písma, zástupný aspekt Kristova smíření a další podstatné evangelijní pravdy[\[28\]](#).

Nicméně novokalvinistický exkluzivismus je často realitou, která nyní vytváří pnutí a dělení církví. Proto prezident jižních baptistů v USA J. D. Greear vyzval křesťany, aby neroztrhli svou jednotu kvůli teologickým neshodám, jako je kalvinismus“[\[29\]](#). Novokalvinisté podle baptistů samotných „touží změnit jižní baptistickou konvenci na kalvinistickou církev“. Proto jižní baptisté ve své obraně uvádějí: „Máme za to, že nastal čas, aby baptistická soteriologie už kalvinismus zcela opustila“ [\[30\]](#). Rovněž letniční denominace Assemblies of God ve svém smířlivém a umírněném prohlášení uvádí, že pokud je „reformované myšlení rozšiřováno a rozvedeno do extrému, kdy se odstraní možnost veškeré lidské odezvy (na evangelium), musíme ho odmítnout a zůstat věrni volání a příkladu Krista a jeho učedníků, kteří všechny volají k Němu a skutečně nabízejí spásu všem“[\[31\]](#).

Kontroverze ovšem nezůstaly jen v rámci USA, ale přenesly se i do dalších zemí Evropy. Ukrajínští baptisté uvádějí, že pozorují oddělování novokalvinistů v protestantských sborech „slovanských církvích, ve Spojených státech a v Rusku“, o kterých se dovídají z řady baptistických svazů v Evropě. Odmítají proto tzv. „biblický separatismus“, který k tomuto oddělování vede. Na Ukrajině situace eskalovala poté, kdy se kalvinisticky orientovaní učitelé začali oddělovat od ostatních a MacArthurova TMAI přestala financovat magisterský program ukrajinského „Irpina biblického semináře“ (dále jen IBS). IBS byl dle zprávy „Celoukrajinské jednoty sborů evangelikálních křesťanů – baptistů“ plně financován a založen na teologii a věrouce TMAI. V důsledku věroučného konfliktu mezi vedením a učiteli magisterského programu, reformovaní učitelé opustili IBS a rozhodli se založit vlastní vzdělávací instituci a na ní pokračovat ve vzdělávání kazatelů z Ukrajiny a evropských zemí. IBS i přesto pokračuje bez přerušení, je financován z jiných zdrojů a řídí se oficiální věroukou Jednoty. Ukrajínští baptisté uvádějí, že odmítají „tíhnutí k extrémům v teologii a neustálé prosazování témat, které nikdy nesdíleli (například omezené smíření)“ a že rovněž odmítají „využití finanční podpory jako formy nátlaku na rozhodování v otázkách věrouky na seminářích“. Ve zprávě se uvádí, že záměrem kalvinistických učitelů financovaných prostřednictvím TMAI z USA je „vytvořit

nové vzdělávací středisko, které nemá s Jednotou nic společného a zároveň se snaží vyučovat kazatele v Jednotě... Rada Jednoty rozhodla, že za nových podmínek nebude možné podpořit rozhodnutí o pokračování spolupráce s TMAI“[32].

Také v České republice se začal novokalvinismus projevovat exkluzivně. V Zápase o duši vyšla řada prohlášení, která to dokazují. Například zde již není možno otisknout článek od příslušníků ekumenického nebo charismatického hnutí[33]. Později se zde již přímo uvádí, že „arminiánství je satanským podvrhem skutečného biblického evangelia, které znevažuje Kristovo spasitelské dílo, a nachází se pod Božím prokletím... což ostatně vidíme v jeho důsledcích. Tam, kde se vyučuje, s sebou nese choroby liberalismu, humanismu, letniční a prosperitářské fantasmagorie, skutkařství a dalších zhoubných chorob“[34]. Bývalý kalvinistický sbor BJB v Kroměříži, při kterém se MacArthurův institut nachází, publikoval v roce 2017 [článek](#) ohledně Spurgeonovy aféry Downgrade, kdy jeho londýnský sbor opustil baptistickou unii[35].

Následně v listopadu 2018 na sjezdu BJB pak pět společenství, kam tento sbor vedle dvou dalších kalvinistických patří, oznámilo svůj plán vystoupit z kongregace a jako vzor citovalo právě Spurgeonovo oddělení od baptistické unie[36]. Podle zprávy sboru v Kroměříži došlo k odhlasování tohoto prohlášení již [v létě 2018](#) a sbor se v [říjnu 2018](#) zaregistroval pod názvem „[Biblické společenství](#)“..Jako důvod je zde uveden odklon od autority Písma svatého, ztráta jednoznačnosti v učení o ospravedlnění pouze z víry, ztráta jednoty a neschopnost zachovat čistotu církve[37]. Prohlášení pak bylo v anglickém jazyce zveřejněno na internetu. Toto prohlášení bylo odmítnuto Výkonným výborem BJB jako „zevšeobecnující a odsuzující“[38]. Prohlášení bezprostředně předcházelo hlasování na sjezdu delegátů BJB, kdy nebylo odsouhlaseno vyloučení pražského sboru Na Topolce, kde je kazatelkou žena a jehož představitel odmítl odsoudit praktikovanou homosexualitu jako hřích. Stejně tak bylo předmětem kritiky členství BJB v ERC, která spolupracuje s římskokatolickou církví. Avšak za skutečnou příčinu sporu mnozí považují právě novokalvinismus. V článku na evangelikálním portálu Křesťan dnes bylo prohlášení dáno do souvislosti s kalvinismem[39] a místopředseda Rady Církve bratrské ve zprávě uvedl, že „podstatou problému není zápas o věrnost Písmu, ale o věrnost jednomu konkrétnímu způsobu jeho čtení a výkladu. Zdá se, že tu narážíme na vliv amerického kazatele Johna F. MacArthura. Sám bych ten vliv označil za zhoubný“[40].

Kritika ze strany konzervativních kalvinistů

Separatistické tendence, doprovázející novou vlnu kalvinismu, však postihl i vlastní tábor a novokalvinismus se sám začal těšit kritice separatistických kalvinistů z Velké Británie, kteří se od označení „novokalvinista“ distancují. Ti se začínají vymezovat jak proti novým kalvinistům kontinualistům, kteří věří v duchovní dary, tak vůči takovým novokalvinistům, kteří jsou podle nich světští. Mezi přední kritiky patří Peter Masters z Metropolitan Tabernacle v Londýně, který napsal řadu článků, nebo jeho londýnský kolega, lékař E. S. Williams, který vydal zejména dvě knihy, a to „Noví kalvinisté“ a „Křesťanský hédonismus? Biblická zkouška Piperova učení“, kde kritizuje prominentního novokalvinistu Johna Pippera.

Separatističtí kalvinisté jsou obvykle ustanisty a snaží se ostatní přesvědčit, že kalvinismus je s kontinualismem neslučitelný[41]. Nicméně řada kalvinistů, jako Martyn-Lloyd-Jones, John Piper, D. A. Carson, Wayne Grudem, Sam Storms, Matt Slick, Vincent Cheung, bývají označováni za kontinualisty. A dokonce nástupce slavného kalvinisty Martyna Lloyd-Jonese ve Westminsterské kapli v Londýně, kalvinista R. T. Kendall, napsal knihu s kansaským prorokem a promotorem Torontského požehnání Paulem Cainem pod názvem „Slovo a Duch“. Zde chtěl demonstrovat jednotu reformovaného a charismatického hnutí[42]. Když se pak MacArthur během své konference „Cizí oheň“ dovolával Martyna Lloyd-Jonese pro podporu prestanismu, Kendall mu adresoval otevřený

dopis, kde mu oponoval[43]. Někteří pak poukazují, že i sám král kazatelů Spurgeon využíval charismat během svých kázání, ačkoliv se počítá mezi ustanisty[44]. Separatisté tyto věci obvykle nezpochybňují, ale spíše tvrdí, že kontinualisté jsou na samotném okraji kalvinismu[45].

V České republice se mezi kalvinistické separatisty řadí Svobodná presbyteriální církev, jejíž jádro tvoří bývalí členové BJB. Jejich kazatel se distancuje od BJB jako od „nečistého spolku“ a zároveň je pro něho nedostatečný i separatismus sborů odcházeních z BJB „zejména pro svazky s novokalvinistickými skupinami, které se sice odkazují na vzácné předky ve víře, ale v praxi popírají a pošlapávají mnohé, za čím tito muži Boží minulosti stáli“[46].

Závěr

Nová vlna kalvinismu, jak vyplývá z výše uvedeného textu, není homogenním proudem. Jsou zde obsaženi jak mladší ekumenici, tak starší, konzervativní separatisté; kontinualisté i ustanisté. Proto zde dochází i k jednomu paradoxu, kdy je novokalvinismus představován jako ekumenicky otevřené hnutí, zatímco jeho odpůrci ho kritizují za separatismus. Možná je to i díky tomu, že se zde nedostatečně rozlišuje mezi „novokalvinisty“ a „konzervativními reformovanými“. Všechny tyto skupiny však mají společný základ, a to „pětibodový kalvinismus“. Pětibodoví kalvinisté jsou pak obecně přesvědčeni, že zvěstují svrchovaného Boha, zatímco arminiáni se odchýlili od biblického evangelia. Kritici hnutí ale poukazují na to, že všechny tyto skupiny zacházejí dále než původní kalvinisté a radikalizují se. Ostatní křesťany se snaží „kalvinizovat“ a při neúspěchu se někteří oddělují. Tento trend je po celém světě markantní zejména mezi baptisty, kde to umožňuje kongregační zřízení. Církve, které zatím nemají s novokalvinismem osobní zkušenost, by se měly s těmito skutečnostmi seznámit, jelikož snad všechny evangelikální vlny v USA se časem přelijí do Evropy, Česka i Slovenska, a to zejména skrze misionáře a jimi sponzorovanou literaturu a vzdělávací instituce.

Literatura

[1]Hansen, C.: *Young, Restless, Reformed*. Crossway, 2008.

[2]The Gospel Coalition - <https://www.thegospelcoalition.org/>

[3]Olson, E. R.: *Against Calvinism*, Zondervan, 2011, s. 19-20.

[4]MacArthur. J. F.: *A Biblical Response to the Church-Growth Movement* - <https://www.gty.org/library/sermons-library/GTY114/a-biblical-response-to-the-churchgrowth-movement>

[5]MacArthur. J. F.: *Evangelicals and Catholics Together*
- <https://www.gty.org/library/articles/A149/evangelicals-and-catholics-together>

[6]Cizí oheň: biblická kritika charismatického hnutí. Křesťané Kuřím
- <http://krestanekurim.cz/sermons-category/g-cizi-ohen/>

[7]Podle studie většina sborů v USA čelí poklesu počtu členů, Křesťan dnes
- <https://www.krestandnes.cz/podle-studie-vetsina-sboru-v-usa-celi-poklesu-poctu-clenu/>

[8]Cambridgeská deklarace. Reformace, č. 64
- <http://www.reformace.cz/zod/cambridgeska-deklarace-cislo-64>

[9]Konference Cizí oheň 2013, Reformace, č. 19-30

- <http://www.reformace.cz/teologie/konference-cizi-ohen-2013>
- [10] Křivánek, Š.: *Rozhovor pro Grano Salis*, Reformace č. 87
- <http://www.reformace.cz/zod/rozhovor-pro-granosalis-cislo-87>
- [11] Lance & Sandy Roberts, Grace Community Church - <https://www.gracechurch.org/roberts>
- [12] The Masters Academy International, About history - <https://www.tmai.org/about-us/our-history/>
- [13] Zimní konference 2014, Reformace, č.
19- <http://www.reformace.cz/obsah/zimni-konference-2014>
- [14] The Masters Academy International, What we believe
- <https://www.tmai.org/about-us/what-we-believe/>
- [15] Macek, P.: *Druhý život Jana Kalvína*, Theologia vitae, roč. 7, č. 1, s. 57-70
- [16] Morse, G.: 5. mýtů o kalvinismu, Křesťan dnes- <https://www.krestandnes.cz/5-mytu-o-kalvinismu/>
- [17] *Dokumenty Tridentského koncilu - latinský text a překlad do češtiny*, Krystal, 2015
- [18] *Formula concordiae - formula svornosti* - http://www.ecav.sk/files/user/formula_svornosti.pdf
- [19] McNeill, J. T.: *The history and character of Calvinism*. Oxford University Press, 1967
- [20] Rhodes, R.: *The complete guide to Christian denominations*. Harvest House Publishers, 2015
- [21] Hanes, P.: *Dejiny křesťanstva*, Trian, 1998. s. 246
- [22] Weber, M.: *The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism*, Routledge, 2001
- [23] Keller, T.: *Proč zakládat sbory?* Česká evangelikální aliance - <http://www.ea.cz/clanky/7/detail>
- [24] Piper, J.: What we believe about the five points of Calvinism
- <https://www.desiringgod.org/articles/what-we-believe-about-the-five-points-of-calvinism>
- [25] Steiger, P.: *Svou slávu nikomu nedám*, Poutníková četba, 2017
- [26] Morse, G.: 5. mýtů o kalvinismu, Křesťan dnes- <https://www.krestandnes.cz/5-mytu-o-kalvinismu/>
- [27] Olson, E. R.: *Against Calvinism*, Zondervan, 2011, s. 15
- [28] MacArthur, J. F.: *Why I Am a Calvinist, Part 2*
- <https://www.gty.org/library/articles/A342/why-i-am-a-calvinist-part-2>
- [29] *Pět sborů BJB vydalo prohlášení k situaci v denominaci*. Křesťan dnes
- <https://www.krestandnes.cz/pet-sboru-bjb-vydalo-prohlaseni-k-situaci-v-denominaci/>
- [30] *A statement of the traditional southern baptist understanding of god's plan of salvation* - <http://connect316.net/the-statement/>
- [31] *An Assemblies of God response to reformed theology* - <https://ag.org/Beliefs/Position-Papers/Reformed-Theology-Response-of-the-AG-Position-Paper>

[32] Všem sborům a vzdělávacím institucím Jednoty (český překlad)

- <http://www.granosalis.cz/images/articles/PRUB.pdf>

[33] Kernal, J.: *Jistě to jde lépe*, Reformace, č. 124

- <http://www.reformace.cz/zod/jiste-jde-lepe-cislo-124>

[34] Prorok, J.: Není jiné evangelium! Reformace, č. 129

- <http://www.reformace.cz/zod/neni-jine-evangelium-cislo-129>

[35] Spurgeon a kontroverze „Downgrade“, BJB Kroměříž

- <http://krestanekromeriz.cz/spurgeon-kontroverze-downgrade/>

[36] Oficiální prohlášení pěti sborů a jejich stanovisko k situaci v BJB

- <https://www.bjblovosice.cz/2019/01/28/prohlaseni-peti-sboru-bjb/>

[37] Oficiální prohlášení pěti sborů a jejich stanovisko k situaci v BJB

- <https://www.bjblovosice.cz/2019/01/28/prohlaseni-peti-sboru-bjb/>

[38] Prohlášení Výkonného výboru BJB k „Oficiálnímu prohlášení pěti sborů“, Zpravodaj Bratrské jednoty baptistů, č. 1, 2019, s. 22-24

[39] Pět sborů BJB vydalo prohlášení k situaci v denominaci. Křesťan dnes

- <https://www.krestandnes.cz/pet-sboru-bjb-vydalo-prohlaseni-k-situaci-v-denominaci/>

[40] Raus, P.: Komentář k rozdělení v BJB, INform 2018/10 - <https://portal.cb.cz/2019-inform-2018-10>

[41] Kernal, J.: *Proč nepublikujeme autory z řad charismatiků*, Reformace, č. 125

- <http://www.reformace.cz/zod/proc-nepublikujeme-autory-z-rad-charismatiku-cislo-125#sthash.dUp46NXH.dpuf>

[42] Cain, P., Kendall, R. T.: *Word and the Spirit*. Kingsway Publications, 1996

[43] Kendall, R. T.: Dear Dr. MacArthur - <https://rtkendallministries.com/dear-dr-macarthur>

[44] Fullerton, W. Y.: Charles Haddon Spurgeon: A Chapter Of Incidents

- <http://www.romans45.org/spurgeon/misc/bio13.htm>

[45] Kernal, J.: *Proč nepublikujeme autory z řad charismatiků*, Reformace, č. 125

- <http://www.reformace.cz/zod/proc-nepublikujeme-autory-z-rad-charismatiku-cislo-125#sthash.dUp46NXH.dpuf>

[46] Šolc, M.: *Přesvědčení Nehemiášovo a*

Eliasibovo - <https://www.izachar.cz/presvedceni-nehemiasovo-eliasibovo/>

Zdroj: <https://www.apologet.cz/?q=articles/id/808-kdo-jsou-novokalviniste>